

Aan de gemeenteraad

Datum : 4 juli 2023
Zaaknummer : 225144
Contactpersoon : Maurice ten Tije
Telefoonnummer : +316 55 686 530

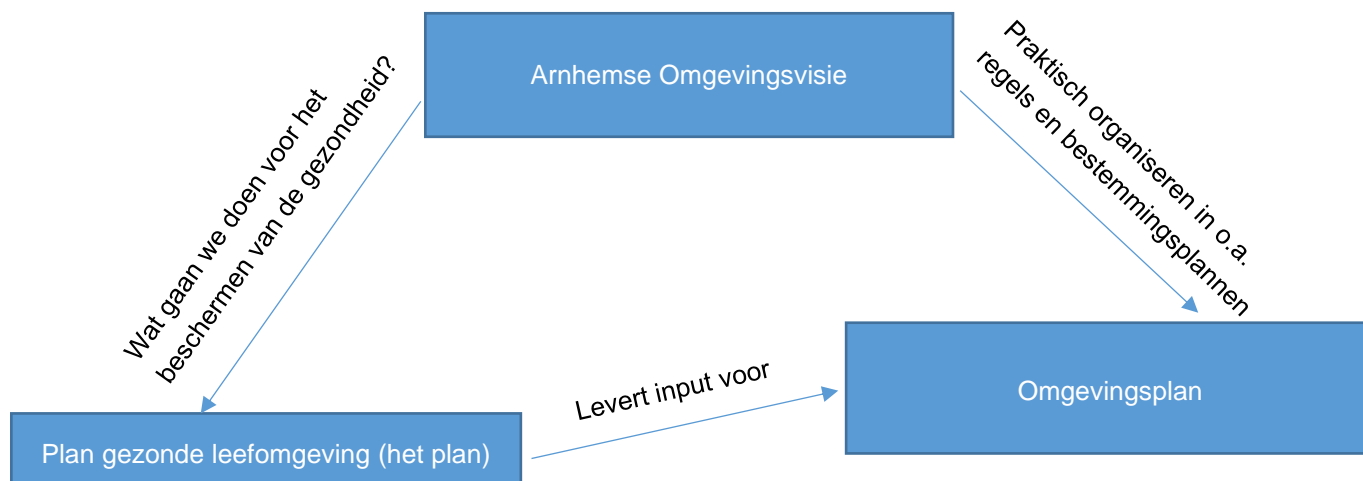
Onderwerp: Plan Gezonde Leefomgeving *“Arnhem maakt buiten gezond!”*

Geachte voorzitter en leden,

Aan de hand van deze raadsbrief stellen wij u voor kennis te nemen van de ontwikkelingen rondom het Plan Gezonde Leefomgeving (hierna “het plan” genoemd). Voorlopig draagt het plan de titel: *“Arnhem maakt buiten gezond”*. Het plan is de vertaling van het college van het aan u eerder toegezegde voornemen om een “Visie gezonde en veilige leefomgeving” op te stellen. In deze brief leest u de context en de scope van het plan en treft u een globale uiteenzetting van de inhoud en de planning aan.

Inleiding: van Omgevingsvisie naar plan “Arnhem maakt buiten gezond”

We willen dat onze inwoners en bezoekers in een gezonde, veilige leefomgeving kunnen wonen, leven, werken en recreëren. Deze doelstelling staat nadrukkelijk in de Arnhemse Omgevingsvisie. Om ervoor te zorgen dat deze gezonde leefomgeving wordt beschermd en waar mogelijk verbeterd, stellen we nu het plan op als vertaling van die doelstelling in de Arnhemse Omgevingsvisie. Eerder hebben wij bij raadvragen over bijvoorbeeld lucht-, geluid- en waterbeleid verwezen naar een op te stellen “visie gezonde en veilige leefomgeving”. We noemen dit vanaf nu geen visie meer maar een plan, omdat we de Arnhemse Omgevingsvisie al hebben geformuleerd. Ons doel met het plan is concreet in te gaan op wat het beschermen van de gezonde leefomgeving betekent. Wat zijn de concrete ambities, en wat gaan we waar dan doen? De omgevingswet die per 01-01-2024 ingaat biedt op sommige onderwerpen ook nieuwe instrumenten om een gezonde leefomgeving verder vorm te geven. In het plan worden hier ook concrete invullingen aan gegeven, afgestemd met de invulling van het Arnhemse Omgevingsplan (ook een afgeleide van de Arnhemse Omgevingsvisie)

Integrale afweging tussen bodem, water, lucht, geluid, licht, geur en externe veiligheid

We stellen een integraal plan op met ambities op gebiedsniveau voor onder andere bodem, water, lucht, geluid, licht, geur en externe veiligheid. Samen noemen we dat de omgevingskwaliteit. De Arnhemse Omgevingsvisie is leidend bij die ambities. Bij dit plan wegen we de gezondheidseffecten van de omgevingskwaliteit niet als losse domeinen, maar maken we integrale afwegingen tussen de verschillende onderwerpen. Er blijft de mogelijkheid duidelijke grenzen te stellen aan wat we acceptabel vinden voor de gezondheid. Om dat goed af te wegen is slimme en doeltreffende monitoring nodig. Dit vormt een essentieel onderdeel van het plan.

Versterkende werking tussen gezondheid beschermen en gezondheid bevorderen

De totstandkoming van een gezonde leefomgeving kent twee pijlers: de gezondheid beschermen en gezondheid, door de leefomgeving daarop in te richten, te bevorderen. Het plan richt zich op gezondheid beschermen.

Het inrichten van de leefomgeving om gezondheid te bevorderen is geborgd in onder andere het programma Radicaal Vergroenen en bij Sport & Gezondheid. Daarom gaat dit plan over beschermen van de gezondheid, met ruime aandacht voor de raakvlakken.

Ambities voor het beschermen van een gezonde leefomgeving in balans met andere ambities

De woonvisie, het mobiliteitsplan en de stadsprogramma's bevatten óók ambities uit de omgevingsvisie. De ambities in het plan staan niet los van die andere ambities. Een sterke, uitnodigende verbinding met andere visies, plannen en gebiedsontwikkelingen is noodzakelijk om de ambities uit het plan waar te maken. De projectstructuur is zo georganiseerd dat de verschillende opgaven en ambities elkaar op het vlak van gezondheid waar mogelijk versterken en dat gedacht wordt vanuit kansen. Zodat de gezonde leefomgeving niet (teveel) achteruitgaat en waar mogelijk zelfs verbeterd. Het plan geeft ook handvatten bij gebiedsontwikkeling vanuit het oogpunt van de gezondheid voor onze inwoners.

Participatie met relevante stakeholders en de raad

Bij de totstandkoming van de Arnhemse Omgevingsvisie is een uitgebreid participatietraject met inwoners doorlopen. Mede daardoor is de gezonde leefomgeving prominent in de omgevingsvisie terecht gekomen. Voor het plan gezonde leefomgeving wordt daarom, als uitwerking van de omgevingsvisie, met beperkte participatie gewerkt. We gaan met u en betrokken stakeholders van publieke gezondheid, zoals de GGD, dit najaar in gesprek over de contouren en inhoud van het plan.

Leidend is de Arnhemse omgevingsvisie

De Arnhemse Omgevingsvisie en de ambities daaruit zijn leidend. Hieronder staan de ambities die gaan over het beschermen van de gezonde leefomgeving uit de Arnhemse Omgevingsvisie. De afgeleide ambities staan eraanstaand.

Het plan geeft straks via monitoring een helder beeld van hoe het nu gaat met de omgevingskwaliteit, wat de ambities zijn op gebiedsniveau, wat de kansen zijn bij ontwikkelingen, en wanneer de gezondheid in de toekomst in het geding zou kunnen komen.

Om tot een integraal plan te kunnen komen is het goed om te inventariseren wat de huidige staat van de verschillende onderwerpen van omgevingskwaliteit is. Er is al veel vastgelegd in beleid. Hieronder geven onze specialisten globaal aan wat het huidige beleid is voor enkele onderwerpen, en hoe dat beleid in het kader van de Arnhemse Omgevingsvisie en de omgevingswet gaat veranderen. Dit is slechts een selectie van de onderwerpen, met als doel u een idee te geven bij de onderwerpen die in het plan terecht gaan komen.

Datum : 4 juli 2023
Zaaknummer : 225144
Pagina : 4

Bodem

We werken toe naar een goede en geschikte bodem voor de bestemde functies in de stad en in het buitengebied. Daarvoor saneren we verontreinigingen uit het verleden, beschermen we de bodem voor toekomstige verontreinigingen en beheren we de bodem om de bodem zo schoon mogelijk te maken en te houden. Maar de kwaliteit van bodem, ondergrond en grondwater staat onder druk door de vele gebruiksfuncties zoals bouwen, kabels en leidingen, energietransitie (Koude- en warmteopslag en geothermie) en drinkwatervoorziening.

De Omgevingswet geeft ons nog meer ruimte om lokaal en regionaal regie te voeren hierop. Naast dat we hier de gezondheid mee kunnen beschermen, biedt het ook mooie kansen voor onder andere bodemverbetering. Met het oog op grote gebiedsontwikkelingen zoals onder andere Spoorzone Oost is het de komende jaren van belang het juiste evenwicht te vinden tussen de het gewenste (ambities) en het haalbare (financieel). We maken integrale keuzes in de stedelijke ontwikkelingen. Vroegtijdige inbreng van gezondheidsaspecten, en keuzes daartussen, is voor de gezonde leefomgeving en het planproces essentieel. De beleidskeuzes worden ontwikkeld op provinciaal niveau (middels het Gelders Ondergrond Overleg), voor de regio, de stad, de wijk en/of een individueel (groot) ontwikkelproject.

Water

Bij water denken we vaak aan wateroverlast of droogte, maar de kwaliteit van het water is net zo belangrijk. Omdat water regio's en landen met elkaar verbindt zijn Europese regels afgesproken in de Kaderrichtlijn Water (KRW). De doelstellingen van de KRW voor oppervlaktewater en grondwater moeten uiterlijk 2027 gerealiseerd zijn. De doelen zijn er om te zorgen voor een goed leefgebied voor dieren en planten. Ook moet er redelijk eenvoudig drinkwater van te maken zijn.

Op nationale schaal zijn we nog ver van de doelen verwijderd. Arnhem blijft zich inzetten om haar bijdrage aan die doelstellingen te helpen realiseren door projecten, lobby en samenwerkingen. Oppervlaktewater verbindt wijken en is een belangrijk onderdeel van de fysieke ruimte, grondwater verbindt stadsdelen en zelfs regio's zoals de Veluwe met de Betuwe.

Lucht

Sinds 2019 werken we met de Arnhemse Luchtagenda. De ambitie daaruit is tweeledig:

- 1) *Versnelling van het behalen van de wettelijke grenswaarden voor luchtkwaliteit, binnen de afspraken van het nationaal schone luchtakkoord;*
- 2) *Verdere terugdringing van de negatieve gezondheidseffecten van luchtverontreiniging door het reduceren van de uitstoot van meest schadelijke stoffen binnen de gemeente op de korte en middellange termijn.*

De belangrijkste winst voor onze luchtkwaliteit zit bij mobiliteit. Het plan sluit daarom aan bij de mobiliteitsvisie. Huidige maatregelen in de Luchtagenda met betrekking tot houtstook zijn tot nu toe met name gericht op voorlichting geven. Arnhem doet mee met de landelijke subsidieregeling voor het verwijderen van de kachel of open haart om de vervuiling door houtstook tegen te gaan. In de Arnhemse Omgevingsvisie spreken we de ambitie uit de WHO normen na te streven.

Datum : 4 juli 2023
Zaaknummer : 225144
Pagina : 5

Geluid

Het Arnhems beleidsplan Geluid is met name bedoeld om geluidgevoelige bebouwing (bewoners) in nieuwe planologische situaties optimaal te beschermen tegen geluidhinder. Dit doen we door een gebiedsgerichte aanpak waarbij we bijvoorbeeld in een centrumgebied meer geluid toestaan dan in woonwijk.

Voor het terugdringen van geluidhinder in bestaande situaties is een actieplan opgesteld waarbij we de overlast van bestaande bronnen verkleinen, bijvoorbeeld door het toepassen van een stil wegdek op grote drukke wegen in gebieden met veel bewoners.

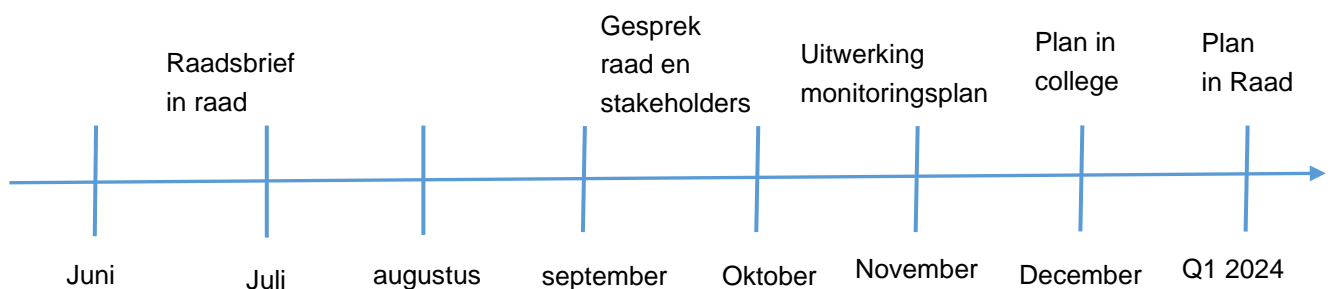
Met de komst van de omgevingswet verandert er niet direct veel. Er blijft veel ruimte voor maatwerk.

Conclusie

Met het plan geven we aan waar we in Arnhem welk niveau van gezondheid nastreven op vooral de onderwerpen bodem, water, lucht, geluid, geur, licht en externe veiligheid. Het past bij de uitwerking van de Arnhemse Omgevingsvisie om bij verschillend gebruik van de Arnhemse gronden, andere ambities op gebied van omgevingskwaliteit en overlast te hanteren. Daarbij geldt vaak een (wettelijk) veilig minimum. We benaderen de onderwerpen zoveel mogelijk integraal met een doelgerichte monitoring voor de onderbouwing van beleidskeuzes.

Vervolg

Met deze raadsbrief willen we u aan de voorkant van dit proces informeren over onze ideeën bij de context, scope en globale inhoud van het plan. De komende maanden gaan we hier samen aan werken met onze partners, zoals de ODRA en de GGD. In Q1 van 2024 willen we het Plan Gezonde Leefomgeving aanbieden aan de raad. De globale planning is als volgt:

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch